

Класификация на инвестициите

Класификацията на инвестициите, има стратегически за фирменото управление значение и за определянето на желаната норма на рентабилност за инвестиции от всеки клас.

Най-широко разпространена е следната **функционална класификация на инвестициите**:

1. Инвестициите за обновяване на продукцията и насочването ѝ към нови пазари. Това са т.нар. рискови инвестиции. Ако фирмата акцентира на иновациите и отсъствие на силна конкуренция, нормата на рентабилност на тази инвестиция може да достигне средно около 25-30%.

2. Инвестициите за разширяване на традиционните за фирмата сфери на дейност и направления на реализация на продукцията (традиционни пазари). Те в повечето случаи имат норма на рентабилност около 18-20%.

3. Инвестиции за намаляване на текущите разходи по производството (за суровини, материали, труд, електроенергия, и др.); Примерната им норма на рентабилност е около 15%.

4. Инвестиции за повишаване техническото и технологичното равнище на производството, чрез въвеждане на нова техника и технологии. Нормата на рентабилност на този клас инвестиции е средно около 10-12%.

5. Инвестиции за запазване на постигнатите пазарни позиции и авторитет пред потребителите. Те обикновено влияят косвено върху ефективността на фирмата и затова изискванията към тяхната норма не бива да бъдат по-високи от 6-8%.

6. Инвестиции за опазване на околната среда и за подобряване по безопасността на производството. Те са неизбежни и се диктуват от високите изисквания на нормативните документи и с насоките на екологичната и социална политика. Инвестициите от този клас обикновено не се свързват с изискването да се постигне определена рентабилност.

Структурата на инвестициите не е неизменна. В нея се наблюдават твърде много, понякога съществени промени, които са свързани с измененията в икономическото развитие на страната. В условията на ноу - хау и на мениджърската революция в стопанството техните компоненти постоянно се усъвършенстват.

Този учебен материал е публикуван от потребител в www.referati.org

Процесът на овладяване на нови и съвършени производствени мощности и на модернизиране на съществуващите е непрекъснат. Той се характеризира с потребността от голям обем инвестиции. Тъй като сумата на разходите с инвестиционно предназначение постоянно нараства, въпросът за получаване на максимални резултати от тяхното осъществяване е повече от актуален.

Върху процесите на усвояване на инвестициите изпитват влиянието на множество фактори, което показва многостранната им обвързаност с останалите процеси в материалното производство.

Факторите, които определят **величината на структурата на инвестициите са**¹² :

- а) ноу – хау процес;
- б) материално-техническа и суровинна база на производството;
- в) трудови ресурси;
- г) териториалните социално-икономически и природни условия;
- д) международните икономически отношения;
- е) управлението на социално-икономическите процеси.

Ноу – хау оказва всестранно влияние върху мащабите и равнището на инвестициите. На даден етап на икономическо развитие той въздейства от една страна за поразждане на потребността от инвестиции, а от друга – създава възможности за тяхното осъществяване. В резултат на ноу – хау се създават условия за нови производства, за внедряване на нови технологии и техника, за използване на нови суровини, материали и др.

Материално-техническа и суровинна база на производството определя в голяма степен условията, при които се реализират инвестициите. Към нея се отнасят наличните основни активи в сферата на материалното производство и активите, средствата и съоръженията, определящи неговата инфраструктура. От тяхното състояние се определя необходимостта от инвестиции за разширяване и усъвършенстване на съществуващата материално-техническа база и за създаване на производствени мощности и условия за развитие на нови клонове на материалното производство.

Трудовите ресурси влияят върху процесите на инвестиране в няколко направления:

- като участващи в инвестиционния процес - за осъществяване на инвестиционните дейности;
- като участващи в производството, където влияят двустранно. От една страна, те провеждат в действие основни активи, свързани с инвестициите. От друга страна

Този учебен материал е публикуван от потребител в www.referati.org

трудовите ресурси са взаимосвързани в определена степен с основните производствени активи. Даден обем продукция може да се произведе с различен брой работници. Съкращаването на заетите се компенсира с повишаване на техническата въоръженост на труда и издигане равнището на средствата на труда (посредством механизация, автоматизация и др.), което се постига с инвестиции;

- чрез териториалното разполагане на трудовите ресурси, което определят възможностите и необходимостта да се изграждат производствени мощности в определени райони на страната. (Това е индиректен действащ фактор);
- чрез квалификацията на трудовите ресурси също се влияе на направленията на инвестициите, тъй като от нея зависи видът на производствените мощности, тяхното техническо равнище, мащабите на производството и други условия, при които се извършват инвестициите;
- като потребители трудовите ресурси предявяват определени изисквания към условията за живот и на труд, задоволяването на които е свързано с инвестиции.

Териториалните социално-икономически и природни условия влияят в няколко направления. Социално-икономическите процеси влияят посредством демографските условия, особености и тенденциите на тяхното изменение, заетостта на работната сила, потребностите на бита, битовото обслужване и др. Съществено влияние имат икономическото развитие на териториалните единици и преди всичко съществуващата материално-техническа база, перспективите за нейното усъвършенстване и разширяване, обемът и структурата на производствените мощности и др.

Природните условия определят както териториалното разпределение на инвестициите за създаване на определени основни активи, така и разхода на средства в зависимост от наличието на суровини и водни източници, релеф, почвено-климатичните условия и др.

Международните отношения оказват влияние върху инвестициите в икономически и политически аспект. Икономическия аспект се проявява предимно посредством процесите на международна производствена интеграция и коопериране, и осъществяващата се на тази основа специализация на националното производство, която от своя страна определя структурата на вноса и износа. Специфична форма на влияние на международните отношения върху инвестициите е изграждането на инвестиционните обекти в чужбина – самостоятелно или съвместно с други страни. Международните отношения влияят върху инвестициите и чрез международното

научно-техническо сътрудничество, което е в основата на процесите на обновяване на производството и на производствените мощности.

Управлението на социално-икономическите процеси. Чрез него дейността на хората и използването на материалните и природни ресурси се подчинява на изискването за постигане на определена степен на социално-икономическо развитие. То оказва активно насочващо въздействие върху цялостната инвестиционна дейност, чрез която се осигурява постигането на формулираните цели.

Управлението на социално-икономическите процеси влияе върху инвестициите от една страна посредством формулирането на социално-икономическите цели и задачите, които трябва да се решат за тяхното постигане, от друга страна то оказва непосредствено влияние чрез управляващите решения, отнасящи се до процесите на инвестиране и свързаните с тях социално-икономически процеси и дейности.

Като работи с “горещи” пари – собствени и кредитни ресурси, инвеститорът се интересува какво и как ще се произвежда, къде и при какви условия ще се произвежда, с какви разходи ще се произвежда и продава и то не за отделна година, а за години наред – за целия жизнен цикъл на обекти. За инвеститора ще бъде много важно да се излезе с продукцията на пазара, колко време ще може да се задържи на него, колко интензивен трябва да бъде процесът на обновяване на продукцията и на производствения апарат¹³?

И накрая трябва да се разбере, че инвестициите не са алтернатива на съществуването, а механизъм за използване на паричните доходи за удовлетворяването на бъдещи потребности.

Използвана литература:

---

[1] Станчева А. Управление на Бизнеспроекти. Варна, 1993, стр. 3-8.

[2] Орешарски П. Финансов анализ и управление на инвестиции. София, 1992, с. 7.

[3] AMR EANIA AL-DIN. Растежът и икономическото планиране, 1972 (на арабски език).

[4] Орешарски П. Сп. “Икономика”, м. септември 1990, с. 4.

[5] Захариев В. Бюджетно управление на фирмата. Свищов, 1992, с. 73.

[6] Gitman&Joehnk. Fundamentals of investing. USA, 1998, p. 4.

[7] Mazen Al-Iga. Арабските инвестиции във Франция, 1988 (арабска литература).

[8] Финансиране и инвестиране. Еко-експрес, 1990.

[9] Банък Г., У. Мансър. Световен речник по финанси. София, Делфин прес, 1991.

[10] Стоянов В. Основи на парично-финансовата теория и политика. София, 1993, част II, с. 58.

[11] Стоянов В. Основи на парично-финансовата теория и политика. София, 1993, част II, с. 65.

[12] Стойков Ив. Управление и ефективност на инвестициите в производствената сфера, Варна

1986 с. 125-130

[13] Ангелов Ив. Методология за определяне на икономическата ефективност на инвестиционните

процеси,

София,

1987
